

VURDERING AF SITUATIONEN OG TRUSLEN I IRAK

1. Der er betydelige forskelle i sikkerhedssituationen i Irak. Sikkerhedssituationen i Irak er mest kritisk i den centrale del af landet. Her angribes civile, irakiske myndigheder, irakiske sikkerhedsstyrker og den multinationale sikringsstyrke hyppigst. Situationen har lokalt karakter af guerillakrig, og der er områder, hvor sikringsstyrkens patruljer er begrænset.
2. Angrebene i det centrale Irak udføres primært af en række forskellige nationalistiske sunnitiske grupper, hvoraf en del har haft tilknytning til det tidligere regimes sikkerheds- og partiapparat. Grupperne deler ønsket om at få koalitionen ud af Irak og fjerne overgangsregeringen, men er stærkt forankrede i lokale stammestrukturer uden national eller regional kommandostruktur. Motiverne for deltagelse i modstandskampen skal bl.a. findes i frustration over økonomisk ruin, ønske om blodhævn efter nære familiemedlemmers død, eller irakisk/arabisk nationalisme, herunder ønsket om genopretelse af den sunnitiske gruppes magt og privilegier. I de områder i det centrale Irak, hvor modstanden er stærkest, bakkedes modstandsgrupperne op af lokalbefolkningen.
3. Sunniekstremistiske terrorgrupper har en bredere islamisk dagsorden med deres modstandskamp end de nationalistiske sunnitiske grupper. Det er derfor primært i disse grupper, at der er udenlandske ekstremister. Irak har fungeret som en magnet for udenlandske sunniekstremister, der kommer til Irak for at kæmpe mod koalitionen og det nye irakiske styre. De får erfaringer og danner nye netværk, som kan anvendes senere andre steder, herunder i Europa. De sunniekstremistiske grupper har stået bag specielt de mere spektakulære og tabsgivende angreb i Irak. De sunniekstremistiske terrorgrupper betragter sikringsstyrken som vantro og medlemmerne af overgangsregeringen som forræderiske muslimer. Deres taktik er i høj grad en psykologisk skræmmekampagne, hvor volden skal afholde udlændinge fra at deltage i genopbygningen, irakerne fra at melde sig til sikkerhedsstyrkerne, koalitionslande fra at fortsætte deres militære engagement i Irak samt afholde irakerne fra at stemme ved valget den 30. januar. De sunniekstremistiske grupper forventes at optrappe deres voldskampagne forud for og under valget og vil fortsætte deres angreb efter valget uanset resultatet. Til forskel fra de sunnitiske modstandsgrupper har sunniekstremisterne kun ringe opbakning i lokalbefolkningen.
4. I det sydlige Irak er situationen roligere end i det centrale Irak, men stadig meget ustabil. Antallet af angreb i det sydlige Irak er faldet til niveauet fra før august 2004, efter at den radikale shiit Muqtada al-Sadr og den irakiske regering den 26. august indgik en våbenhvile. Den moderate shiitiske ledelse i Najaf opfordrer med storayatollah Ali al-Sistani i spidsen til ro og samarbejde. Denne opfordring følges af størstedelen af befolkningen i det sydlige Irak. Det gælder også inden for den danske bataljons ansvarsområde. Det danske ansvarsområde er et af de fattigste områder i Irak, og stabiliteten i området er afhængig af forsyninger af basale tjenesteydelser. Endvidere udfordres magtbalancen mellem området forskellige stammer regelmæssigt af kriminelle ele-

menter og konkurrerende stammer. Også sunnitiske modstandsgrupper er aktive i det sydlige Irak, ligesom sunniekstremistiske terrorgrupper står bag angreb i det sydlige Irak. Udover al-Sadrs milits, sunnitiske grupper og sunniekstremister er kriminelle bander, drengestreger og civile uroligheder med til at skabe en sårbar situation. Uden for Basra by sker de direkte angreb mod sikringsstyrken især omkring sikringsstyrkens forsyningsveje.

5. Sikkerhedssituationen gør det vanskeligt at afholde valg alle steder i Irak den 30. januar 2005. Op til valget vil der ske en stigning i antallet af angreb på valgsteder, kandidater, valgtilforordnede, og sabotage mod valgkontorer- og materiel. Regeringen er i et dilemma. Hvis den udskyder valget, bryder den på den ene side FN's resolution 1546 og giver efter for modstandsgrupperne. Hvis hovedparten af sunniaraberne ikke deltager i valget, svækker den på den anden side valgets legitimitet og mulighederne for politiske løsninger på konflikten. En eventuel delvis udskydelse af valget kan stadig komme på tale.

6. Ved valget vil irakerne formodentlig primært stemme efter etniske og religiøse skillelinier. De moderate shiitiske grupperinger og de to store kurdiske partier KDP (Kurdistan Demokratiske Parti) og PUK (Kurdistan Patriotiske Union) vil derfor sandsynligvis blive valgets vindere. De radikale sunnitiske og shiitiske grupperinger vil enten boykotte valget eller stille op i yderst begrænset omfang.

7. Overgangsregeringens forventninger til valget er blevet nedtonet i takt med, at den politiske vold er blevet intensiveret. Det vil styrke den politiske proces, hvis parlamentsvalget gennemføres. De sunniarabiske modstandsgrupper vil fortsætte og måske intensivere deres kamp mod den nye overgangsregering, som bliver dannet efter valget. Valget til januar 2005 er kun en blandt en række forudsætninger for en forbedring af sikkerhedssituationen. Blandt de øvrige forudsætninger er effektivisering af de irakiske sikkerhedsstyrker, inddragelse af de sunnitiske grupper i det centrale Irak i den politiske proces, genopbygning af det irakiske statsapparat og økonomien.

8. I det sydlige Irak vil situationen efter valget sandsynligvis være rolig. Der er dog risiko for, at den radikale shiit Muqtada al-Sadr vil forsøge at indlede et oprør efter valget. Et sådant oprør vil også berøre Basra provinsen og dermed det danske ansvarsområde. I Basra provinsen er der endvidere øget risiko for uro fra de sunnitiske enklaver. Herudover vil stabiliteten i Basra provinsen afhænge af magtbalancen mellem områdets sheiker og befolkningens forsyning med basale tjenesteydelser som elektricitet, benzin og vand.

9. Der er et stærkt fjendskab mellem en række af grupperingerne i Irak. Derfor vil der sandsynligvis udbrude borgerkrig, hvis koalitionen på nuværende tidspunkt trækker sig ud af landet. Den multinationale sikringsstyrkes tilstedeværelse bidrager til at stabilisere den politiske proces. Irakerne er delte i spørgsmålet om, hvor længe koalitionen bør blive i Irak. En lille majoritet synes at foretrække, at koalitionen først forlader Irak, når der er gennemført parlamentsvalg efter vedtagelsen af en ny forfatning. Det valg er planlagt afholdt inden udgangen af 2005.

10. Truslen for angreb mod danske styrker, herunder terrortruslen vurderes som høj i det sydlige Irak og meget høj i det centrale Irak. Truslen fra civile uroligheder og sabotage mod danske styrker vurderes som middel. Den landmilitære minefare og faren fra

ueksploderet ammunition vurderes som middel til høj. Truslen mod lufttransport af danske styrker i irakisk luftrum varierer fra lav til høj, afhængig af flyvehøjde og område. Modstandsgrupperinger angriber hyppigt med improviserede sprængladninger fortrinsvis i form af vejsidebomber. Truslen for denne type angreb vil fortsætte og er ligesom for øvrige angreb høj i det sydlige Irak og meget høj i det centrale Irak.

11. Der foregår omfattende indhentning af oplysninger om koalitionen fra irakiske modstandsgrupper og udenlandske efterretningstjenester, og truslen fra spionage vurderes som høj. Truslen fra biologiske og kemiske kampstoffer vurderes som lav, mens truslen fra terrorgruppers egenfremstillede biologiske og kemiske giftstoffer vurderes som middel. Truslen mod danske enheder i form af organiseret kriminalitet, der også kan omfatte gidseltagning, vold og brug af håndvåben, vurderes at være middel.